

Ecosysteemdiensten

De mens maakt op vele manieren – bewust en onbewust – gebruik van de vele processen die in een ecosysteem plaatsvinden. De voordelen die de maatschappij ondervindt worden ecosysteemdiensten genoemd. Deze diensten kunnen producten zijn (voedsel, hout, drinkwater, medicijnen), maar ook bijdragen tot een veilige leefomgeving (regulering van hoog water, vasthouden van bodem en het voorkomen van erosie) of inspiratie en ontspanning bieden tijdens een wandeling of verblijf in de buitenlucht.

De voor de mens relevante en herkenbare diensten worden vaak verdeeld in drie categorieën. Daarnaast past een categorie van randvoorwaardelijke diensten die zich 'op de achtergrond afspelen'

Ecosysteemdiensten als schakel tussen gebied en actoren

Ecosysteemdiensten vormen de schakel tussen het ecosysteem en de belangen en voordelen voor de mens. Ze kunnen behulpzaam zijn bij een duurzame ruimtelijke inrichting door het leveren van maatschappelijk gewenste diensten (bijv. combinatie van meer veiligheid door waterberging, meer natuur door bestrijding van verdroging en meer drinkwater door waterzuivering). Bovendien biedt het als concept een goed handvat om voor landschappelijke elementen in beeld te brengen wat de voordelen (diensten) ervan zijn, wie daar belang bij heeft, wie de dienst kan faciliteren en wat de ruimtelijke voorwaarden zijn om de dienst te kunnen benutten. Zo kun je hout rendabel oogsten als je er goed bij kunt komen en kun je alleen in een bos recreëren als het toegankelijk is. De paden en wegen zijn voor beide doelen inzetbaar. Hier zijn de inrichting van het gebied en de diensten die daardoor mogelijk worden gemaakt goed aan elkaar te koppelen.

Uitsnede uit uitwerking van ecosysteemdiensten die 'hout' in de vorm van landschappelijke beplanting kunnen leveren (Hendriks et al 2010).

Pilot projecten gezocht !

In opdracht van EL&I voeren Alterra en DLG een project uit in het kader van duurzaam bodemgebruik en ruimtelijke planvorming. Het beoogde projectresultaat is 1 of 2 alternatieve inrichtingsschetsen, die zijn gebaseerd op het vormgeven van en ondernemen met Ecosysteemdiensten. Het kennisresultaat zal worden opgenomen in het 'Duurzaamheidsvenster'.

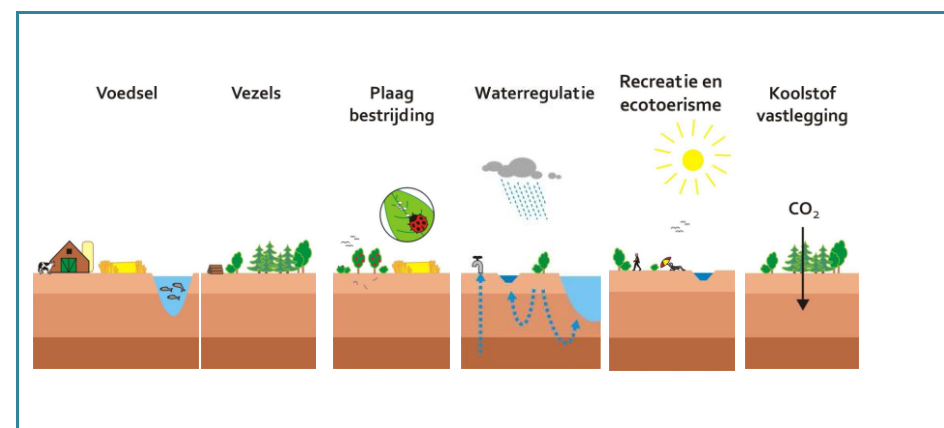
We zijn voor dit project op zoek naar pilotprojecten, waarin we kunnen onderzoeken op welke wijze het ecosysteem-dienstenconcept.

Voor een *kwantitatieve ruimtelijke uitwerking* zijn we op zoek naar een lopend project waarvoor inrichtingsplannen worden gemaakt en waar wij kunnen aanhaken om na te gaan welke ecosysteemdiensten een rol kunnen spelen bij de inrichting. Naast de in dat project gevraagde uitwerking, kunnen we met een aantal actoren in een interactieve workshop zoeken naar alternatieve inrichtingen, die gebaseerd zijn op ecosysteemdiensten. Daarbij wordt gekeken welke diensten in een gebied geleverd en benut kunnen worden, welke combinaties mogelijk zijn en welke ruimtelijke randvoorwaarden er worden gesteld aan het benutten van de diensten. Denk hierbij aan de mogelijkheid van het leveren van biomassa voor energie in combinatie met het herstel van landschappelijke elementen met cultuurhistorische waarde (houtwallen, lanen), of het bieden van habitat van voor bestuivende insecten.

Voor een *kwantitatieve uitwerking* zoeken we een project waar we, aansluitend bij de doelen van dat project, een uitwerking maken van de toegevoegde waarde van de ecosysteemdiensten en hoe deze te koppelen zijn aan belanghebbenden. Daar willen we ingaan op vragen als: hoeveel kunnen ecosysteemdiensten opleveren, wat zijn de vermeden kosten, hoe kun je dit in een verdienmodel brengen. We denken hier aan energiewinning uit landschappen, maar wellicht zijn er ook andere inspirerende projecten waar we met dit project een toegevoegde waarde kunnen leveren.

Beoogde activiteiten: 2 interactieve workshops met zo mogelijk gebruik van MAP-table Planning: workshops in augustus – oktober 2011. Meer info: Annemieke Smit (0317-486498 annemieke.smit@wur.nl) en Carla Roghair (06 5240 1088).

Vormgeven met Ecosysteemdiensten

figuren uit: S. Keuning en A. Smit (2010) Ecosysteemdiensten: Spoor Taal en Beeld